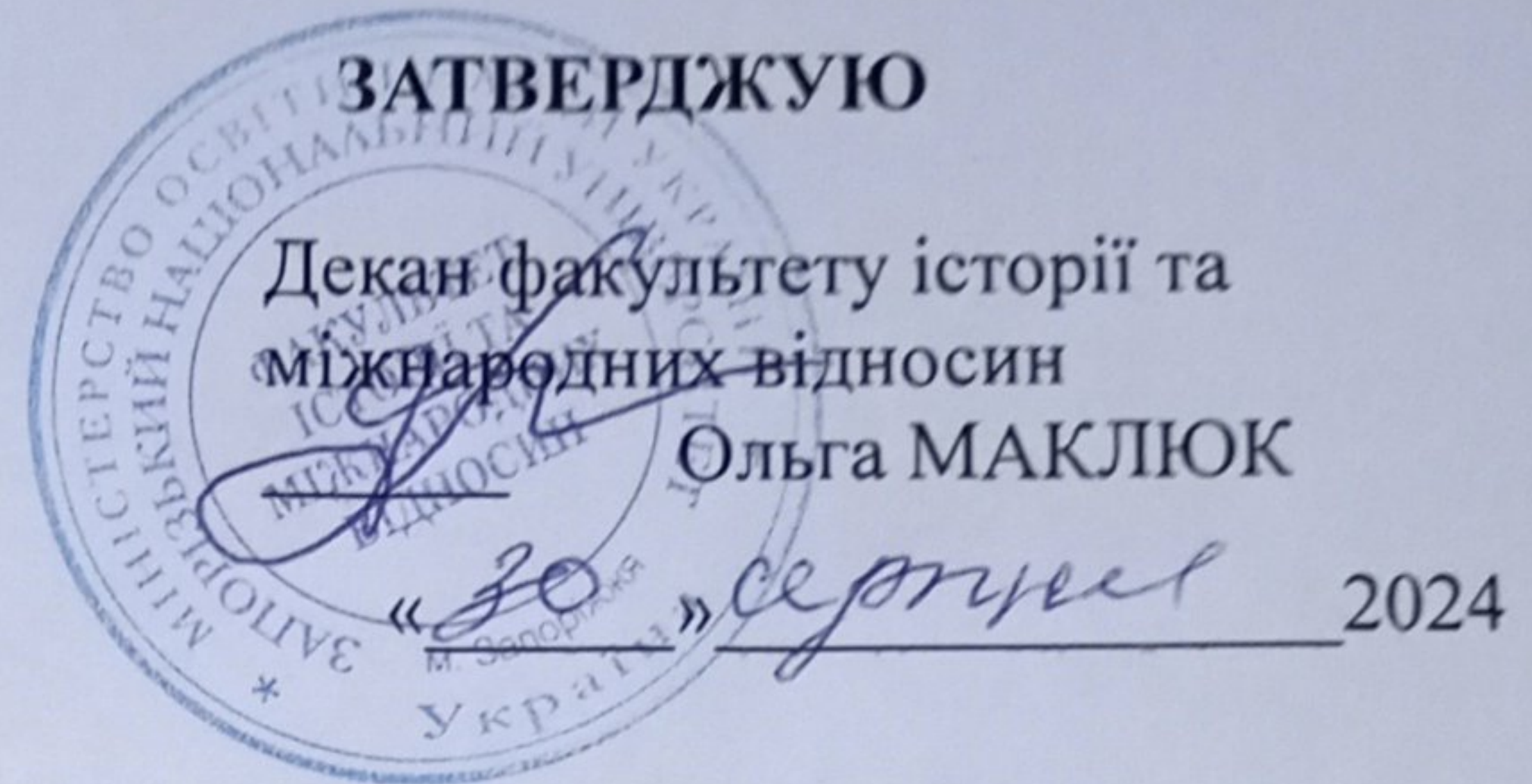

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АЛГОРИТМИ ТА ЕВРИСТИКИ ЯК ЗАСІБ ПІЗНАННЯ ІСТОРІЇ
УЧНЯМИ 10-11 КЛАСІВ

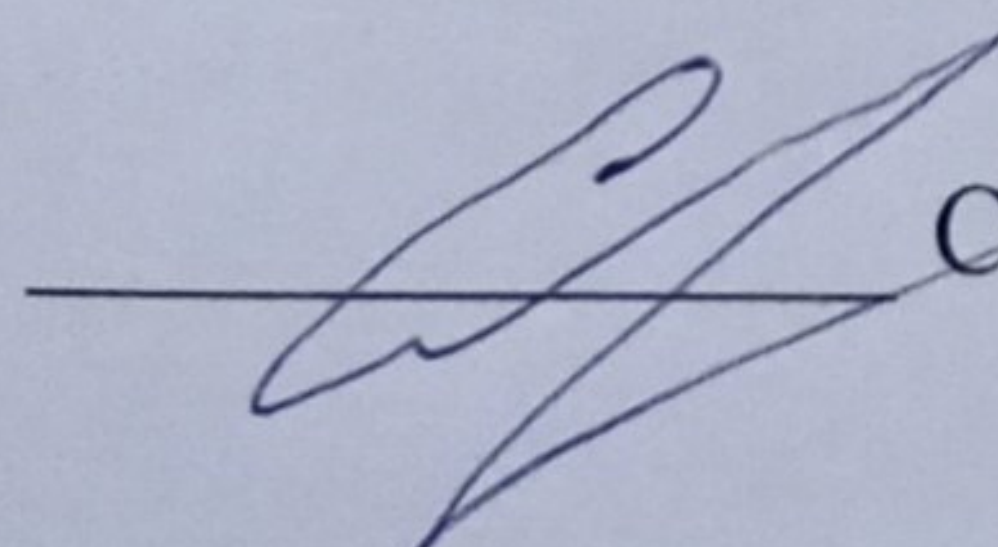
підготовки магістра
денної та заочної форм здобуття освіти

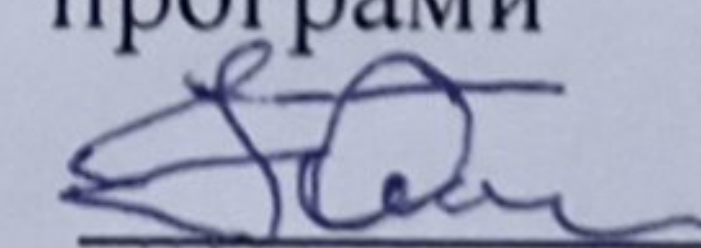
освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія)
предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія)
спеціальності 014 Середня освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

ВИКЛАДАЧ: Терно Сергій Олександрович, доктор педагогічних наук, доцент, професор
кафедри джерелознавства та суспільних комунікацій

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри джерелознавчих студій
та суспільних комунікацій

Протокол № 1 від “28” серпня 2024 р.
Завідувач кафедри джерелознавчих студій та
суспільних комунікацій

 Сергій БІЛІВНЕНКО

Погоджено
Гарант освітньо-професійної
програми
 Сергій ТЕРНО

2024 рік

Зв'язок з викладачем (викладачами): Moodle

E-mail: terno@znu.edu.ua

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15254>

Телефон: +380977302662

Інші засоби зв'язку: *Viber, WhatsApp, Telegram*

Кафедра: джерелознавчих студій та суспільних комунікацій, 69063, м. Запоріжжя, просп. Соборний, 74 (V корп., к. 309)

1. Опис навчальної дисципліни

Мета: сформувати предметно-методичну компетентність вчителя історії профільної школи.

Завдання:

- ✓ Оволодіти методикою аналізу історичних фактів, подій, явищ та процесів
- ✓ Оволодіти методикою аналізу подій з хронологічної точки зору (локалізація подій у часі)
- ✓ Оволодіти методикою визначення місця історичних подій у просторі (використання карти як історичного джерела)
- ✓ Оволодіти методикою історичного документу
- ✓ Оволодіти методикою характеристики історичної особи
- ✓ Оволодіти методикою роботи з візуальними джерелами
- ✓ Оволодіти методикою роботи з фотоджерелами
- ✓ Оволодіти методикою роботи з карикатурою
- ✓ Оволодіти методикою роботи з рекламою
- ✓ Оволодіти методикою роботи з кінофільмом

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможє:

- Складати завдання для проектної діяльності здобувачів освіти, розробляти проекти шкільних та позашкільних заходів, реалізовувати та корегувати освітній процес на підставі проведеної педагогічної діагностики із застосуванням компетентнісного та особисто орієнтованого підходів; концепції розвивального навчання та технологій інтерактивного навчання.
- Застосовувати евристики для складання та реалізації сценаріїв навчальних занять з історії та громадянознавства із різноманітними варіантами розгортання з урахуванням високого ступеня невизначеності та етичних аспектів, розроблювати діагностичні матеріали та процедури на основі концепції педагогічної діагностики, розвивального навчання та метакогнітивних процесів..
- Планувати навчальні заняття з опертям на результати психолого-педагогічної діагностики, розроблювати прийоми мотивації з урахуванням вікових особливостей, створювати ситуації успіху та підтримуючу атмосферу для здобувачів освіти, організовувати командну роботу з метою розвитку мислення зростання та спираючись на засади педагогічної діагностики.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен набути таких результатів навчання і компетентностей:

СК2. Здатність застосовувати фахові уміння проектування, діагностики та корекції методики навчання історії для розв'язання методичних проблем (проектувальна компетентність).

СК5. Здатність розв'язувати проблеми проектування, організації та діагностики процесу навчання історії й громадянознавства та навченості здобувачів освіти в нових або незнайомих

середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності (прогностична компетентність).

СК7. Здатність враховувати вікові особливості здобувачів освіти, використовувати прийоми мотивації до навчання, розвивати позитивну самооцінку школярів, створювати команди та скеровувати їх роботу (психологічна компетентність).

ПРН12. Складати завдання для проектної діяльності здобувачів освіти, розробляти проекти шкільних та позашкільних заходів, реалізовувати та корегувати освітній процес на підставі проведеної педагогічної діагностики із застосуванням компетентнісного та особисто орієнтованого підходів; концепції розвивального навчання та технологій інтерактивного навчання.

ПРН15. Застосовувати евристики для складання та реалізації сценаріїв навчальних занять з історії та громадянознавства із різноманітними варіантами розгортання з урахуванням високого ступеня невизначеності та етичних аспектів, розроблювати діагностичні матеріали та процедури на основі концепції педагогічної діагностики, розвивального навчання та метакогнітивних процесів.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	1-й	1-й
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	120	
Лекційні заняття	16 год.	8 год.
Семінарські / Практичні / Лабораторні заняття	12 год.	6 год.
Самостійна робота	92 год.	106 год.
Консультації	<i>Zoom 76686770935 Пароль 2020, середа 11-00</i>	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15254	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
СК2. Здатність застосовувати фахові уміння проектування, діагностики та корекції методики навчання історії для розв'язання методичних проблем (проектувальна компетентність).	Методи: пояснювально-ілюстративний, проблемного викладу, дослідницький підготовка до практичних занять, робота на заняттях. Самостійне опрацювання монографічної літератури. Контрольні заходи: обговорення актуальних проблем на практичних заняттях; підготовка проекту.	Оцінюються всі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності (поточний, підсумковий, ректорський контроль та атестація здобувачів вищої освіти) у формі різних видів активності при обговоренні питань на практичних та семінарських заняттях; виконання контрольних робіт, самостійного опрацювання тем, виконання тестів, підготовки індивідуальних творчих завдань, заліків, усних та письмових екзаменів, захисту звітів з практики та атестаційного екзамену.
СК5. Здатність розв'язувати проблеми проектування, організації та діагностики процесу навчання історії й громадянознавства та навченості здобувачів освіти в нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності (прогностична компетентність).	Методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, проблемний виклад, робота у групах на практичному занятті. Контрольні заходи: підготовка та представлення проекту.	Оцінюються всі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності (поточний, підсумковий, ректорський контроль та атестація здобувачів вищої освіти) у формі різних видів активності при обговоренні питань на практичних та семінарських заняттях; виконання контрольних робіт, самостійного опрацювання тем, виконання тестів, підготовки індивідуальних творчих завдань, заліків, усних та письмових екзаменів, захисту звітів з практики та атестаційного екзамену.
СК7. Здатність враховувати вікові особливості здобувачів освіти, використовувати прийоми мотивації до навчання, розвивати позитивну самооцінку школярів, створювати команди та скеровувати їх роботу (психологічна компетентність).	Методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, проблемний виклад, підготовка до представлення проєктів; посамостійне опрацювання монографічної літератури. Контрольні заходи: дискусії на практичних заняттях; підготовка проекту; залік.	Оцінюються всі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності (поточний, підсумковий, ректорський контроль та атестація здобувачів вищої освіти) у формі різних видів активності при обговоренні питань на практичних та семінарських заняттях; виконання контрольних робіт, самостійного опрацювання тем, виконання тестів, підготовки індивідуальних творчих завдань, заліків, усних та письмових екзаменів, захисту звітів з практики та атестаційного екзамену.

ПРН12. Складати завдання для проектної діяльності здобувачів освіти, розробляти проекти шкільних та позашкільних заходів, реалізовувати та корегувати освітній процес на підставі проведеної педагогічної діагностики із застосуванням компетентнісного та особисто орієнтованого підходів; концепції розвивального навчання та технологій інтерактивного навчання.	Методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, проблемний виклад, підготовка до практичних занять, робота у групах, підготовка проєктів. Самостійне опрацювання монографічної літератури. Контрольні заходи: обговорення актуальних проблем на практичних заняттях; залік.	Оцінюються всі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності (поточний, підсумковий, ректорський контроль та атестація здобувачів вищої освіти) у формі різних видів активності при обговоренні питань на практичних та семінарських заняттях; виконання контрольних робіт, самостійного опрацювання тем, виконання тестів, підготовки індивідуальних творчих завдань, заліків
ПРН15. Застосовувати евристики для складання та реалізації сценаріїв навчальних занять з історії та громадянознавства із різноманітними варіантами розгортання з урахуванням високого ступеня невизначеності та етичних аспектів, розроблювати діагностичні матеріали та процедури на основі концепції педагогічної діагностики, розвивального навчання та метакогнітивних процесів.	Методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, проблемний виклад, участь в дискусіях, робота в парах та групах, інтерактивні вправи. Контрольні заходи: обговорення актуальних проблем на практичних заняттях; підготовка проекту; залік.	Оцінюються всі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності (поточний, підсумковий, ректорський контроль та атестація здобувачів вищої освіти) у формі різних видів активності при обговоренні питань на практичних та семінарських заняттях; виконання контрольних робіт, самостійного опрацювання тем, виконання тестів, підготовки індивідуальних творчих завдань, заліків
ПРН17. Планувати навчальні заняття з опертям на результати психолого-педагогічної діагностики, розроблювати прийоми мотивації з урахуванням вікових особливостей, створювати ситуації успіху та підтримуючу атмосферу для здобувачів освіти, організувати командну роботу з метою розвитку мислення зростання та спираючись на засади педагогічної діагностики.	Методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, проблемний виклад, аналіз групової взаємодії та корекція психо-емоційного стану на заняттях. Самостійне опрацювання монографічної літератури. Контрольні заходи: обговорення актуальних проблем шкільного життя на практичних заняттях; підготовка проекту; залік.	Оцінюються всі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності (поточний, підсумковий, ректорський контроль та атестація здобувачів вищої освіти) у формі різних видів активності при обговоренні питань на практичних та семінарських заняттях; виконання контрольних робіт, самостійного опрацювання тем, виконання тестів, підготовки індивідуальних творчих завдань, заліків.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Історичні факти.

Тема 1. Методика аналізу історичних фактів, подій, явищ та процесів. Поняття.

Мета. Алгоритми. Евристики.

Змістовний модуль 2. Хронологія.

Тема 2. Методика аналізу подій з хронологічної точки зору (локалізація подій у часі). Поняття. Мета. Алгоритми. Евристики.

Змістовний модуль 3. Історичний простір.

Тема 3. Методика визначення місця історичних подій у просторі (використання карти як історичного джерела). Поняття. Мета. Алгоритми. Евристики.

Змістовний модуль 4. Історичний документ.

Тема 4. Методика аналізу історичного документу. Поняття. Мета. Алгоритми. Евристики.

Змістовний модуль 5. Історична особа.

Тема 5. Методика характеристики історичної особи. Поняття. Мета. Алгоритми. Евристики.

Змістовний модуль 6. Візуальні джерела.

Тема 6. Методика роботи з візуальними джерелами. Поняття. Мета. Алгоритми. Евристики.

Змістовний модуль 7. Доповідь та рецензування.

Тема 7. Методика підготовки доповіді та рецензування. Поняття. Мета. Алгоритми. Евристики.

Змістовний модуль 8. Відеоджерела та тексти.

Тема 8. Методика роботи з карикатурою. Поняття. Мета. Алгоритми. Евристики.

Тема 9. Методика роботи з рекламою. Поняття. Мета. Алгоритми. Евристики.

Тема 10. Методика роботи з кінофільмом. Поняття. Мета. Алгоритми. Евристики.

Тема 11. Методика роботи з підручником. Поняття. Мета. Алгоритми. Евристики.

4. Структура навчальної дисципліни

Розміщено в СЕЗН ЗНУ

5. Види і зміст контрольних заходів

Розміщено в СЕЗН ЗНУ

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Гладун В. Візуалізація на уроках історії України з теми «наш край» засобами онлайн-сервісів. "Вересень". 2022. Т. 3, № 94. URL: <https://doi.org/10.54662/veresen.3.2022.05> (дата звернення: 08.07.2023).
2. Данильчук Є. В. Фотографія як джерело з історії повсякдення радянської людини : магістерська робота. 2021. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/5150> (дата звернення: 08.07.2023).
3. Косенко Ю. М., Боряк О. В., Король О. М. Застосування комп'ютерних дидактичних ігор у навчанні історії школярів з порушеннями інтелектуального розвитку в умовах інклюзивного класу. *Information technologies and learning tools*. 2020. Т. 77, № 3. С. 76–89. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v77i3.2837> (дата звернення: 08.07.2023).
4. Косенко Ю. Особливості застосування адаптованих документальних джерел у навчанні історії дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. *Theoretical and empirical scientific research: concept and trends*. 2020. URL: <https://doi.org/10.36074/24.07.2020.v3.18> (дата звернення: 08.07.2023).
5. Потапенко Р., Тарапон О. Методика роботи з умовно-графічною наочністю на уроках історії. *Society document communication*. 2022. № 16. С. 151–164. URL: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-16-151-164> (дата звернення: 08.07.2023).
6. Соловійова Т., Ткаченко О., Ткаченко Т. До питання про використання історичного документу на ЗНО з історії України в контексті сучасних завдань освіти. *Society document communication*. 2022. № 15. С. 188–202. URL: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-15-188-202> (дата звернення: 08.07.2023).
7. Шауренко А. Особливості джерел з історії повсякдення 90–х років ХХ століття. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 5(5). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-5\(5\)-665-675](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2022-5(5)-665-675) (дата звернення: 08.07.2023).

Інформаційні ресурси

1. Classtime. *Classtime*. URL: <https://classtime.com/uk> (date of access: 08.07.2023).
2. Coggle - simple collaborative mind maps. *Simple Collaborative Mind Maps & Flow Charts - Coggle*. URL: <https://coggle.it/> (date of access: 08.07.2023).
3. Kahoot! | Learning games | Make learning awesome!. *Kahoot!*. URL: <https://kahoot.com/> (date of access: 08.07.2023).
4. Mind mapping, concept mapping, outlining and Gantt Charts. *Mindomo*. URL: <https://www.mindomo.com/> (date of access: 08.07.2023).
5. MindMeister: online mind mapping and brainstorming. *MindMeister*. URL: <https://www.mindmeister.com/> (date of access: 08.07.2023).

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо практичне заняття було пропущене з поважної причини, то студент має можливість його відпрацювати. До виконання есе застосовуються вимоги академічної доброчесності, роботи будуть перевірятися програмами з встановлення оригінальності тексту. Всі ідеї, запозичені в інших авторів, мають бути оформлені належним посланням на джерело. Допускається визнання результатів неформальної та інформальної освіти, якщо зміст дисципліни та отриманого сертифікату мають кореляцію за тематикою. У такому разі зараховується кількість балів, що їх було отримано на платформі ліцензіатів.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds571a>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bbq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логіні, направте листа з темою «Забув пароль/логіні» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, імія, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>